

## Kv Kulturen 24

RAÄ Lund 73:1 / L1988:5459  
Lund, Lunds kommun, Skåne län  
Arkeologisk schaktningsövervakning 2019  
Adam Hultberg



Titel: Kv Kulturen 24  
Författare: Adam Hultberg  
Kulturmiljörapport: 2020:9

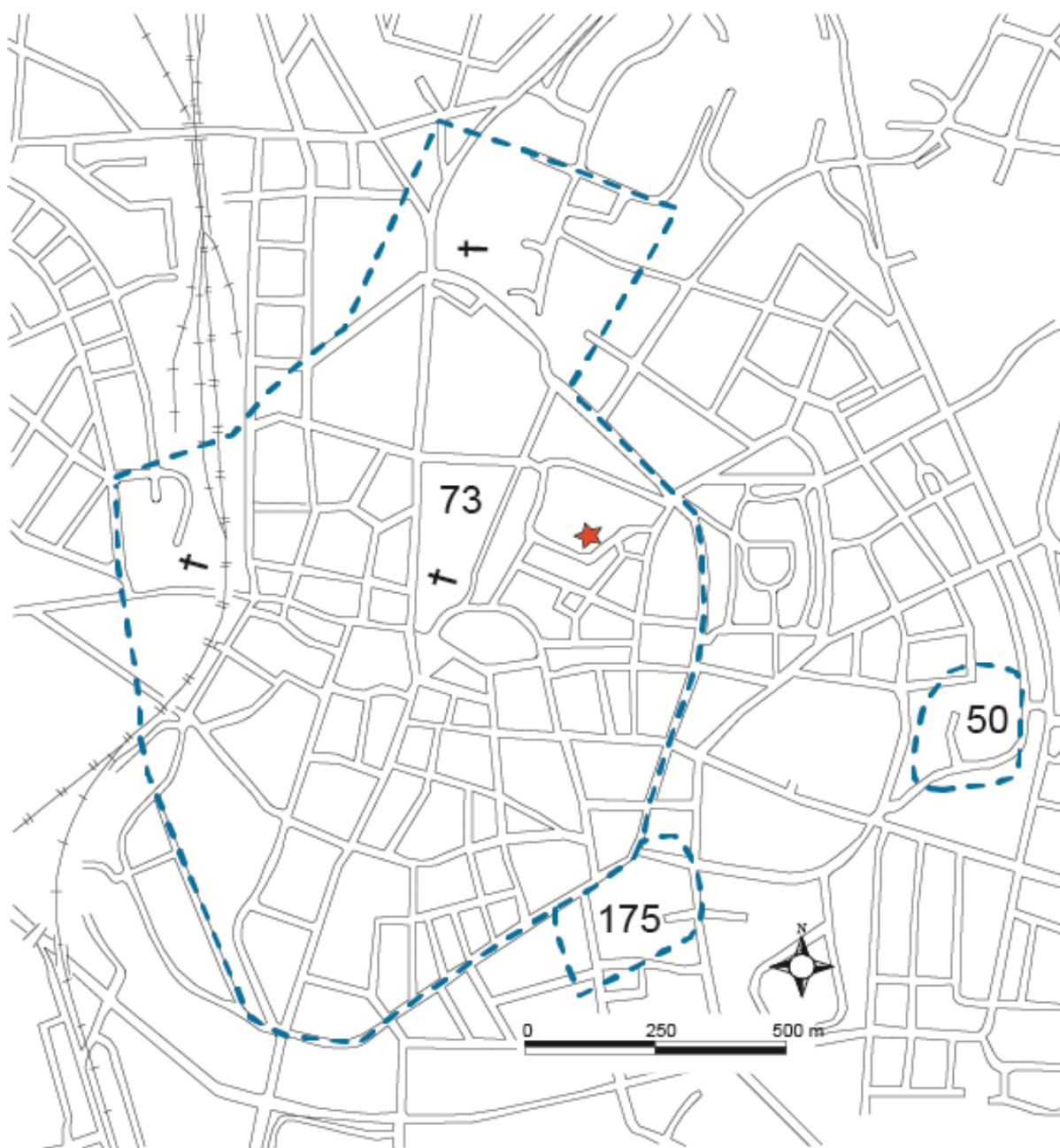
Omslagsbild: Schakt 3, framför Blekingegården i Kulturens friluftsmuseum.  
Upphovsrätt: Där inget annat är angivet, enligt Creative Commons licens CC BY

# Innehållsförteckning

|                                             |   |
|---------------------------------------------|---|
| Sammanfattning .....                        | 1 |
| Inledning .....                             | 2 |
| Fornlämningsmiljö .....                     | 3 |
| Tidigare arkeologiska iakttagelser .....    | 3 |
| Genomförande och resultat .....             | 3 |
| Kulturlagerstatus.....                      | 4 |
| Förslag på fortsatta åtgärder .....         | 4 |
| Administrativa och tekniska uppgifter ..... | 5 |
| Referenser.....                             | 6 |

# Sammanfattning

- Under december månad år 2019 genomförde Kulturen en arkeologisk undersökning i form av en schaktningsövervakning inför nyplantering av träd inom fastigheten Kulturen 24, på Kulturens friluftsmuseum. Arbetet genomfördes i enlighet med Länsstyrelsens beslut (431-36899-2019, Kulturens projektnummer A\_2019\_0107)
- Beslutet omfattade även tillstånd för tillbakaställande av en fattigbössa intill Bosebo kyrka. Detta kunde göras utan arkeologisk närvaro då det äldre stolpfundamentet delvis kunde återanvändas.
- Samtliga schakt grävdes utan att intakta äldre kulturlager påträffades.



Figur 1. Lunds medeltida stad, fornlämning 73:1, med platsen för undersökningen markerad med röd stjärna.

## Inledning

En arkeologisk schaktningsövervakning har genomförts mot bakgrund av att Kulturhistoriska föreningen för södra Sverige (Kulturen) haft för avsikt att nyplantera tre träd i friluftsmuseet inom fastigheten Kulturen 24. I tillägg till detta skulle en fattigbössa återinstalleras invid vapenhuset på Boseby kyrka. Arbetet utfördes av arkeologer vid Kulturens kulturmiljöavdelning i enighet med beslut från Länsstyrelsen i Skåne (431-36899-2019, Kulturens projektnummer A\_2019\_0107).

# Fornlämningsmiljö

Kvarteret Kulturen är beläget i den medeltida stadens nordöstra del. Så lång tillbaka som på Andreas karta från år 1669 har kvarteret samma form som idag, vilket antyder att dess utbredning sannolikt kan ha sitt ursprung i medeltiden (André & Högstedt 1990:17). Enligt Anders Andrén's rekonstruktion av 1500-talets tomtstruktur har området för de aktuella schakten legat inom tomt 53:3. Under 15- och 1600-talet omnämns tomten flera gånger som "hage" (Andrén 1984:72). Innan de aktuella tomterna införskaffades av Kulturen utgjorde området en parkliknande trädgård tillhörande den byggnad som uppfördes av P.H. Ling och stod färdig år 1816, som nu benämns "Herrehuset" i Kulturens friluftsmuseum (Andersson 1983:81).

## Tidigare arkeologiska iakttagelser

Samtliga schakt är belägna inom Kulturens friluftsmuseum som funnits på platsen sedan sent 1800-tal. På grund av detta har inga större förändringar av markanvändningen skett och de arkeologiska iakttagelserna har varit begränsade.

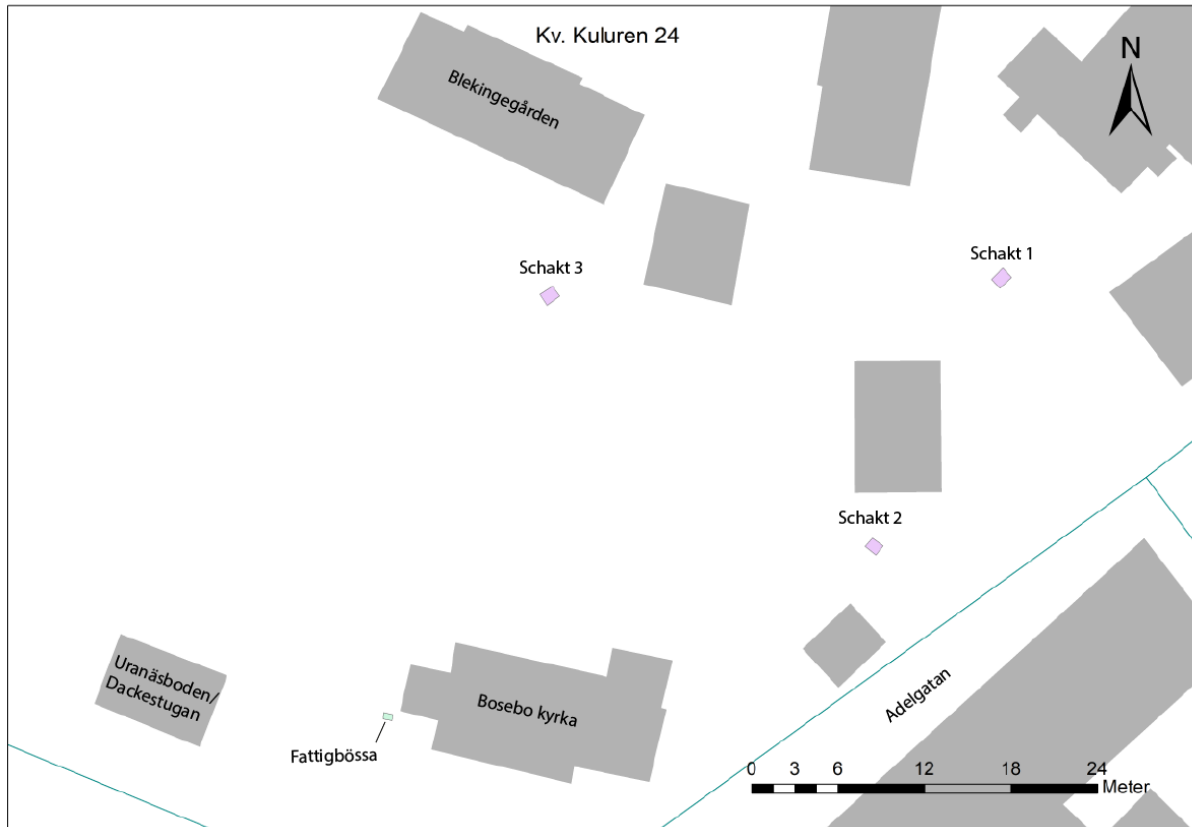
Från senare år finns enstaka arkeologiska observationer från denna del av fastigheten. År 2009 genomfördes dräneringsarbeten vid Uranäsboden/Dackestugan och där påträffades lämningar av en byggnad som tolkades ha rivits i efterreformatorisk tid, med tillhörande fynd av kakel, en kvadersten och keramik av typen yngre rödgods (Bolander 2009). För en mer extensiv genomgång av de arkeologiska resultaten över hela fastigheten se Kulturens Kulturmiljörapporter 2017:8 (Guldåker 2017:6).

## Genomförande och resultat

Schakt 1-3 utgjorde samtliga nedgrävningar för trädplantering och grävdes under december månad 2019. Schakt 1 grävdes till ett djup av 0,60 meter och Schakt 2 till ett djup av 0,70 meter. I ingendera av schakten påträffades intakta äldre kulturlager endast matjord med inslag av omörd kulturjord. Ett större fragment av ugnskakel med stänkglasyr påträffades i Schakt 1, sannolikt daterad till det tidiga 1800-talet. Fyndet togs inte tillvara.

I den norra kanten av Schakt 3 påträffades två mindre, gjutna fundament på 0,10 meters djup. Fundamenten mätte 0,35 meter i diameter med en tjocklek på 0,27 var gjutna i bruk eller betong med grov ballast och hade en storgatsten i toppen. Ett av fundamenten lossnade vid schaktningen, det andra kvarlämnades. En jämförelse med äldre kartmaterial visar att schaktet överensstämmer med läget för en grindöppning i ett staket som tidigare funnits på platsen. I direkt anslutning till staketet har det även stått en mindre byggnad som ingått i gestaltningen av museimiljön och till vilken fundamenten kan ha

hört. Staketet och byggnaden borttogs sannolikt båda i samband med att Bosemålatorpet flyttats från sin tidigare placering direkt sydväst om Schakt 3, åren 1998-99 (Wahlöö 2003:34). Schaktet grävdes vidare till ett djup av 0,70 meter utan att intakta äldre kulturlager påträffades.



Figur 2. Översikten visar östra delen av Kulturens norra område med schaktens placering.

Först då plandokumentationen bearbetades noterades att placeringen av schakt 3 inte överensstämde med vad som angivits i beslutet. Schaktets verkliga placering var förskjuten ca 10 meter åt sydöst.

Det planerade ingreppet för återuppställandet av fattigbössan intill Bosebo kyrka genomfördes utan arkeologisk närvaro då det äldre stolpfundamentet delvis var bevarat och kunde återanvändas.

## Kulturlagerstatus

Inga äldre, intakta kulturlager berördes och en besiktning av bevarandestatusen var inte möjlig.

## Förslag på fortsatta åtgärder

Arbetet är avslutat. Inga vidare åtgärder krävs.

# Administrativa och tekniska uppgifter

|                          |                                                                                             |
|--------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------|
| Länsstyrelsens dnr       | 431-36899-2019                                                                              |
| Fornlämningsnr           | RAÄ Lund 73:1                                                                               |
| Lämningsnr               | L1988:5459                                                                                  |
| Kulturens projektnr      | A_2019_0107                                                                                 |
| Trakt/kvarter/fastighet  | Kulturen 24                                                                                 |
| Socken                   | Lunds stad                                                                                  |
| Kommun                   | Lunds kommun                                                                                |
| Län                      | Skåne län                                                                                   |
| Typ av exploatering      | Trädplantering/markarbete                                                                   |
| Uppdragsgivare           | Kulturhistoriska föreningen för södra Sverige                                               |
| Typ av undersökning      | Arkeologisk schaktningsövervakning                                                          |
| Ansvarig institution     | Kulturen                                                                                    |
| Fältarbetsledare         | Adam Hultberg                                                                               |
| Övrig personal           | -                                                                                           |
| Fältarbetstid            | 2019-12-06 – 2020-10-24                                                                     |
| Fälttid, arkeolog, tim   | 2h                                                                                          |
| Fälttid, maskin, tim     | -                                                                                           |
| Yta, m <sup>2</sup>      | 3 m <sup>2</sup>                                                                            |
| Kubik, m <sup>3</sup>    | 1,80 m <sup>3</sup>                                                                         |
| Schaktmeter, m           | -                                                                                           |
| Fyndmaterial             | Inga fynd tillvaratogs                                                                      |
| Ritning, dokumentation   | 1 st A3 ritfilm. 1 planritning skala 1:200, Digitala inmättningsfiler i Kulturens stads-GIS |
| Foto                     | 6 digitala fotografier                                                                      |
| Analyser                 | -                                                                                           |
| Arkivmaterial, förvaring | Kulturens LA-arkiv under fastighetsbeteckningen                                             |



# Referenser

- Andersson, I. 1983 Kvarteret Kulturen. I: *Lunds stadskärna, Bevaringsprogram för Krafts rote*. Bevaringskommittén. Lund.
- André, A & Högstedt, C. 1990 *Kartornas Lund, 1580-talet till 1950*. Gamla Lund förening för bevarande av stadens minnen. Årsskrift 72 1990. Lund.
- Andrén, A. 1984 Lund, tomtindelning, ägostruktur, sockenbildning. RAÄ & SHM Rapport Medeltidsstaden 56.
- Bolander, A. 2009. *Kv. Kulturen 24. Arkeologisk förundersökning 2009*. Arkeologiska arkivrapporter från Lund nr 354. Kulturen. Lund.
- Guldåker, A. 2017. *Kv. Kulturen 24. Arkeologiska förundersökningar 2013-2016*. Kulturmiljörapporter 2017:8. Kulturen. Lund.
- Wahlöö. C. 2003 *Vägledning till, Kulturen, Lund och Östarp, Drottens arkeologiska museum, Tegnärmuseet, Borgeby slott, Bosjöklosters mölla*. Kulturhistoriska föreningen för södra Sverige. Lund.

## 2020

- 2020:1 Kv Kulturen 18, fornlämning Lund 73:1, Lund stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk undersökning 2019. Linnea Lidh.
- 2020:2 Kv Kråkelyckan 3, fornlämning Lund 73:1, Lund stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk undersökning 2019. Linnea Lidh.
- 2020:3 Kv Sankt Laurentius 1, RAÄ Lund 73:1, Lämningsnummer L1988:5459, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2019. Linda Billström.
- 2020:4 Dalby S:4. Fornlämning RAÄ Dalby 40:1/Lämningsnr L1988:815, Dalby, Dalby socken, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2019. Linda Billström.
- 2020:5 Änggatan, Lilla Råby, Fornlämning Lund 175:1/Lämningsnr L1988:5060, Lunds socken, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk undersökning genom schaktningsövervakning 2018. Mattias Karlsson.
- 2020:6 Gylleholm 14, Lilla Råby, RAÄ Lund 175:1, L1988:5060, Lunds stad och kommun, Skåne län. Avgränsande arkeologisk förundersökning 2019. Linda Billström.
- 2020:7 Stora Råby 34:39-45, Stora Råby, RAÄ Stora Råby 10:1, L1988:6568, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk förundersökning 2014. Aja Guldåker.
- 2020:8 Utmarken 1, Östra Torn, Fornlämning RAÄ Lund 159:1/Lämningsnr L1988:5622, Lunds socken Lunds kommun, Skåne län, Arkeologisk undersökning 2016–2017. Mattias Karlsson.
- 2020:9 Kv Kulturen 24, RAÄ Lund 73:1/L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2019. Adam Hultberg.

Tidigare nummer kan rekvireras från Kulturen, Kulturmiljöavdelningen

Telefon: 046-350406

E-post: [arkeologi@kulturen.com](mailto:arkeologi@kulturen.com)